

De dood wordt afgeschaft

“Schaam je dus niet voor het getuigenis van onze Heer, noch voor mij, Zijn gevangene, maar lijd verdrukking met het evangelie, naar [de] kracht van God, die ons heeft behouden en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en [de] genade die ons gegeven is in Christus Jezus vóór [de] tijden van de eeuwen, maar die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus, die de dood te niet gedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft door het evangelie, waarvoor ik aangesteld ben als prediker, apostel en leraar” (2 Tim. 1:8-11)

In de laatste brief die hij heeft geschreven zegt Paulus iets geweldigs: “Onze Heiland, Christus Jezus, heeft de dood te niet gedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht”.

Te niet doen

Voor “te niet doen” gebruikt de apostel hier het Griekse werkwoord *katargeoo*, dat “buiten werking stellen” of “uitschakelen” betekent. Op andere plaatsen is het vertaald als “nutteloos zijn” (Luk. 13:7), “buiten werking stellen” (Rom. 3:31), “zijn kracht ontnemen” (Rom. 6:6), of “(van zegen) beroven” (d.w.z. zegen te niet doen, Gal. 5:4). Binnen het Nieuwe Testament wordt dit woord 27 maal gebruikt, maar slechts 3 maal in verband met de dood. Buiten 2 Tim. 1:10 wordt er op de volgende plaatsen over het uitschakelen van de dood gesproken:

“Want Hij [d.i. Christus] moet regeren, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd. Als laatste vijand wordt de dood te niet gedaan” (1 Kor. 15:25-26)

God zal alle vijanden van de Messias “onder Zijn voeten leggen”, dat wil zeggen: die aan Hem onderwerpen. Bij die vijanden is de dood inbegrepen. De apostel baseerde deze verwachting op Psalm 110. De Messias zit nu nog aan Gods rechterhand (Ps. 110:1, Hebr. 1:3,13). Op een zeker ogenblik zal Hij terugkomen en op aarde gaan regeren, dan zal God Zijn vijanden leggen tot een voetbank voor Zijn voeten. Uit het tekstverband in 1 Korinthe 15 (en uit Romeinen 8) blijkt dat het gaat om overheden, machten en krachten die het

in de schepping momenteel voor het zeggen hebben, vooral de machten van zonde, verderf, kwaad, vergankelijkheid en vruchteloosheid. Ze worden niet allemaal tegelijk uitgeschakeld, want als *laatste* vijand wordt de dood te niet gedaan.

Ook in de brief aan de Hebreëen wordt over het afschaffen van de dood gesproken:

“Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over (Gr. “van”) de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren” (Hebr. 2:14-15)

De schrijver van deze brief kondigt aan dat de Messias de duivel zal uitschakelen, de persoon die de macht van de dood heeft en die mensen ombrengt.

Verleden of toekomst?

Volgens de meeste Bijbelvertalingen zou Paulus in 2 Tim. 1:10 opmerken, dat Christus de dood in het verleden al te niet heeft gedaan. Maar in 1 Kor. 15:26 wordt gezegd dat de dood pas bij het eind van Zijn (toekomstige) regering als laatste vijand wordt afgeschaft. Deze tegenspraak binnen Paulus' brieven bestaat alleen maar in onze vertaling en is niet aanwezig in de oorspronkelijke tekst. In 2 Tim. 1:10 hebben de woorden voor “openbaren”, “te niet doen” en “aan het licht brengen” de vorm van een *aoristus*. Vertalers hadden 2 Tim. 1:10 daarom ook als volgt kunnen weergeven:

“maar die zich nu openbaart door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus, die de dood te niet doet en leven en onvergankelijkheid aan het licht brengt”.

De apostel vermeldde de feiten zonder aan te geven op welk moment ze zouden plaatsvinden. Voor Christus hebben ze al plaatsgevonden, want de dood ligt voorgoed achter Hem. Hij is op de Paasmorgen met een onvergankelijk leven opgestaan. Aan Hem kun je zien waar het met de hele schepping naar toe gaat.

Maar in de hof van Jozef van Arimathéa was Jezus niet de handelende Persoon. Hij deed niet zélf de dood te niet, Zijn Vader wekte Hem op uit de doden (Hand. 2:32). Wat er op de Paasmorgen gebeurde was wel een voorafschaduwing maar nog niet de definitieve vervulling van de belofte betreffende afschaffing van de dood. In de toekomst zal Christus Zelf de handelende Persoon zijn, zoals Hij heeft aangekondigd:

“Hij [d.i. de Vader] heeft Hem [d.i. de Zoon, de Messias] macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij [de] Mensenzoon is. Verwondert u hierover niet, want er komt een uur dat allen die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen en zullen uitgaan: zij die het goede hebben gedaan tot [de] opstanding van [het] leven, en zij die het kwade hebben bedreven tot [de] opstanding van [het] oordeel” (Joh. 5:27-29)

Paulus was door God aangesteld om het goede nieuws van leven en onvergankelijkheid aan de volken bekend te maken en om daarover onderricht te geven (2 Tim. 1:11). Omdat de apostel deze opdracht gehoorzaam was geweest en “Jezus en de opstanding had verkondigd” (Hand. 17:18), was hij in de gevangenis terecht gekomen en dreigde hij terechtgesteld te worden (2 Tim. 1:8,12; 4:6). Over dat naderende einde merkte hij op:

“maar ik schaam mij niet, want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben ervan overtuigd dat Hij machtig is mijn toevertrouwde pand te bewaren tot die dag” (2 Tim. 1:12)

Dat de Romeinse overheid hem vanwege het verkondigen van de opstanding zou terechtstellen, stelde Paulus niet teleur. Hij was ervan overtuigd dat God het goede nieuws dat hem was toevertrouwd zou bewaren tot de dag van Christus' verschijning (zodat wij dit na tweeduizend jaar nog steeds kunnen horen), en dat het evangelie op die dag in vervulling zou gaan. Mensen konden de boodschapper wel uit de weg ruimen maar God zou ervoor zorgen dat Zijn boodschap bleef klinken. En wat de Schepper aankondigde zou uiteindelijk beslist gebeuren.

Dood of sterven?

Paulus baseerde zijn verwachting dat de Messias de dood te niet zou doen niet alleen op de opstanding van de Here Jezus maar ook op de profetische Schriften. De profeet Jesaja heeft immers aangekondigd:

“En de HERE der heirscharen zal op deze berg [d.i. Sion] voor alle volken een feestmaal van vette spijzen aanrichten, een feestmaal van belegen wijnen, van mergrijke, vette spijzen, van gezuiverde belegen wijnen. En Hij zal op deze berg de sluier vernietigen, die alle natiën omsluiert, en de bedekking waarmede alle volken bedekt zijn. *Hij zal voor eeuwig de dood vernietigen*, en de Here HERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen en de smaad van Zijn volk zal Hij van de gehele aarde verwijderen, want de HERE heeft het gesproken” (Jes. 25:6-8)

In het laatste Bijbelboek, de Openbaring van Jezus Christus, wordt het afschaffen van de dood eveneens genoemd. De ziener Johannes hoorde Hem die op de troon zit zeggen: “De dood zal niet meer zijn” (Openb. 21:4). In totaal wordt er op vijf plaatsen in de Bijbel gezegd dat de dood uiteindelijk te niet wordt gedaan: in Jes. 25:6-8, 1 Kor. 15:26, 2 Tim. 1:11, Hebr. 2:14-15 en Openb. 21:4.

Maar wat betekent: “de dood te niet doen” (1 Kor. 15:26, 2 Tim. 1:10), of “de dood vernietigen” (Jes. 25:8)? En wat wil het zeggen, dat: “de dood er niet meer zal zijn” (Openb. 21:4)?

Zulke profetieën worden meestal uitgelegd alsof de HERE had gezegd: “Het *sterven* zal er niet meer zijn”. Wie verreezen zijn bij de opstanding ten leven, of in een oogwenk zijn veranderd van vergankelijkheid tot onvergankelijkheid, zullen nooit meer sterven. De dood zal over hen geen enkele macht meer uitoefenen. Maar hoewel dit waar is, is het niet wat Johannes hoorde of wat Paulus aan Timotheüs schreef.

De apostel zei niet dat het sterven (Gr. *nekrosis*) wordt afgeschaft, maar dat de dood (Gr. *thanatos*) te niet wordt gedaan. Afschaffing van de dood houdt in dat ook het sterven wordt afgeschaft, maar heeft een veel ruimere betekenis. Wanneer de dood is opgeheven, dan zal niemand zich nog in een doodstoestand bevinden. Zolang er nog mensen dood zijn, is de dood nog niet afgeschaft. Wanneer de dood te niet is gedaan, dan zullen allen leven.

Afschaffing van de dood betekent dat er geen enkele dood meer zal zijn – geen geestelijke en geen lichamelijke, geen eerste en geen tweede. Zó leert Paulus het ons in 1 Kor. 15:20-28. Wanneer de dood als “laatste vijand” te niet is gedaan, dan is de God van Israël, de Levende, “alles in allen”.

Leven aan het licht

De uitspraak van Paulus, dat Jezus “leven aan het licht brengt” is op het eerste gezicht merkwaardig. Want voordat Jezus op het wereldtoneel verscheen was er toch al leven? Gedurende duizenden jaren hadden er al mensen op aarde geleefd. In de evangeliën wordt Jezus zelfs “de zoon van David” genoemd. En dat is waar. Maar het leven zoals wij dat kennen verdient die naam eigenlijk niet. Het is een tijdelijk, vergankelijk en vruchteloos bestaan (Rom. 8:20-21). Écht leven wordt gekenmerkt door onvergankelijkheid en onsterfelijkheid (1 Kor. 15:50-54). Dat leven heeft Jezus aan het licht gebracht, en zal Hij aan het licht brengen.

Paulus spreekt over “leven en onvergankelijkheid”. Het Griekse voegwoord *kai*, dat de apostel gebruikt en dat als “en” is vertaald, kan verklarende betekenis hebben. Jezus brengt *onvergankelijk* leven aan het licht. Dat leven was er nog niet, want met uitzondering van de opgestane Messias zijn alle mensen vroeger of later gestorven (Rom. 5:12-14). Zelfs de mensen die door Jezus of de profeten uit de dood waren opgewekt.

Het woord *aphtharsia*, dat met “onvergankelijkheid” is vertaald, betekent: “niet aan bederf onderhevig”. Onvergankelijk leven is een bestaan zonder ziekte, aftakeling of verval van krachten. In een andere brief stelt Paulus ons huidige bestaan en het leven dat Jezus brengt als volgt tegenover elkaar:

Nu	Straks (na de opstanding)
vergankelijk (vs.42)	onvergankelijk (vs.42)
oneervol (vs.43)	heerlijk (vs.43)
zwak (vs.43)	krachtig (vs.43)
ziels (vs.44-45)	geestelijk (vs.44-45)
uit de aarde (vs.47)	uit de hemel (vs.47)
stoffelijk (vs.47-49)	hemels (vs.47-49)
vlees en bloed (vs.50)	door God bestuurd (vs.50)
sterfelijk (vs.53)	onsterfelijk (vs.53)

De betekenis van het begrip “onvergankelijkheid” is daarmee kernachtig omschreven. Het opstandingslichaam zal ons in staat stellen om in Gods tegenwoordigheid te verblijven.

Samenvatting

1. Jezus “schaft de dood af” (2 Tim. 1:10, 1 Kor. 15:26, vgl. Jes. 25:8, Hebr. 2:14-15, Openb. 21:4). Wanneer de dood is afgeschaft, dan zullen er geen doden meer zijn. Vanaf dat ogenblik zullen allen leven (1 Kor. 15:22), niet alleen in lichamelijk maar ook in geestelijk opzicht. God zal dan “alles zijn in allen” (1 Kor. 15:28). Niemand zal er nog van Hem vervreemd zijn of nog vijandig tegenover Hem staan, het al zal met Hem zijn verzoend (Kol. 1:20). Niemand zal meer zijn doel missen. Alle zonde zal zijn bedekt (1 Joh. 2:2). Allen zullen tot rechtvaardigen zijn gesteld (Rom.3:23-24, 5:18-19).

2. Ons huidige leven is slechts een “oefen-” of “demoversie”, met beperkte houdbaarheid en functionaliteit. We zijn sterfelijk en vergankelijk, zwak en tot ziekte geneigd, stoffelijk en onderworpen aan een onontkoombaar proces van aftakeling.

3. De “definitieve versie” van het leven komt binnenkort uit. Die versie is onbeperkt houdbaar en volledig functioneel. Hij beschikt over onbeperkte energie en alle gebreken zijn er uit gehaald. We zullen die vorm van leven niet allemaal tegelijk, maar uiteindelijk allemaal (en geheel gratis) ontvangen. In de opgestane Messias is zichtbaar geworden hoe de volmaakte mens eruit zal zien.

* * * * *

